CZĘŚĆ XXXVIII — № 92. ROK 19 — (1848.)

TYGODNIK PETERSBURSKI.

GAZETA URZĘDOWA KRÓLESTWA POLSKIEGO.

Wychodzi we Wtorki i Piątki, Prenumerata przyjmuje się pod adresem do Wydawcy Tygodnika w Petersburgu, lub do Expedycyi Gazet Petersburskiego Pocztamtu, nadto we wszystkich Pocztowych urzędach w Cesarstwie i Królestwie.

Cena: *Roczna* w Rossyi z pocztą, a w Stolicy, z noszeniem do mieszkań, 15 rubli, *Półroczna* 8 rub. srebrem.

PIĄTEK, $\frac{3}{15}$ GRUDNIA.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Petersburg, $\frac{2}{14}$ *Grudnia.*

NOWINY DWORU.

W przeszły Poniedziałek 29 Listopada Jego Wysokość Xiążę Serbii Miłosz Obrenowicz miał zaszczyt być przedstawionym N. Cesarzowi Jmci.

—

Przez rozkazy dzienne Cesarskie z d. 26 Listopada, Naczelnik Dżaro - Biełokańskiego Wojennego Okręgu i całej Lezgińskiej Kordonowej linii, Jenerał-porucznik *Szwarc 1*, mianowany został Naczelnikiem 12 dywizyi pieszej — Dowodzca 1 brygady 21 dywizyi pieszej, Jenerał-major *Brimmer 1*, mianowany Naczelnikiem Artylleryi Kaukazskiego Oddzielnego Korpusu na miejsce Jenerał-porucznika *Kozlaninow 1*, który wyszedł do dymissyi dla słabości zdrowia z mundurem i pensyą. — 27 tegoż m. Jenerał - porucznik Inżenjerów *Baranow 1*, mianowany Komendantem twierdzy Brześcia - Litewskiego, na miejsce Jenerał - porucznika *Oldenbourg*, zaliczonego do Armii — Dowodzca 1 pułku Kozaków Orenburskich, Pułkownik *Berg 4*, mianowany Naczelnikiem Sztabu Orenburskiego Oddzielnego Korpusu, na miejsce Jenerał-majora *von Raden 1*, który otrzymuje dymisyą dla słabości zdrowia z mundurem i pensyą.

— Przez Reskrypt Cesarski z dnia 9 Listopada, Dowodzca 1 brygady Grenadyerskiej artylleryi, Jenerał-major *Drake*, mianowany kawalerem orderu Św. Stanisława 1 klassy.

— Przez Ukaz do Najśw. Rządzącego Synodu z dnia 30 Października, N. Cesarz Jmć raczył rozkazać obchodzić urodziny J. C. Wysokości Wielkiej Xiężny Alexandry Józefówny w dniu 26 Czerwca, a imieniny w dniu 21 Kwietnia.

— Do czasu mianowania nowego Kuratora okręgu naukowego Kijowskiego na miejsce Jenerał - majora *Traskina*, uwolnionego od tego urzędu, N. Cesarz Jmć raczył powierzyć kierunek tego okręgu P. Kijowskiemu Wojennemu, Podolskiemu i Wołyńskiemu Jenerał-Gubernatorowi, Jenerał-adjutantowi *Bibikow 1-mu.*

— Radzca Sądu Nadwornego Kryminalnego Petersburskiego, Radzca Honorowy *Spaski*, mianowany najłaskawiej został Kamer-junkrem Dworu Cesarskiego.

— W ciągu zeszłego Listopada po drodze żelaznej Carskosielskiej przejechało 44,381 osób i zbiór wyniosł 16,549 rub. 35 kop. srebrem.

—

O CHOLERZE.

W PETERSBURGU: po 28 Listopada zostawało chorych 48 — w ciągu doby przybyło 10 — wyzdrowiało 5 — umarło 4 — po 29 Listopada pozostało chorych 49.

W ciągu doby przybyło 7 — wyzdrowiało 2 — umarło 4 — po 30 Listopada pozostało chorych 50.

W ciągu doby przybyło 11 — wyzdrowiało 2 — umarło 3 — po 1 Grudnia pozostało chorych 56.

—

OGÓLNE WIADOMOŚCI O CHOLERZE.

W *Moskwie* od 8 po 14 Listopada wyzdrowiało 5 — umarł 1 — w powiatach od 7 po 14 Listopada, nowych chorych niebyło.

W gub. *Mohylewskiej* od 4 po 11 Listopada zachorowało 202 — umarło 63.

W *Rydze* od 31 Października po 6 Listopada zachorowało 13 — umarło 6 — w powiatach zachorowało 116— umarło 14.

W *Dorpacie* cholera ustała.

W *Mitawie* od 5 po 12 Listopada zachorowało 2 — w powiatach zachorowało 92 — umarło 25.

W gub. *Podolskiej* od 30 Października po 6 Listopada zachorowało 134 — umarło 36.

W *Żytomirzu* od 26 po 30 Października zachorowało 9 — umarło 4 — w powiatach zachor. 129 — umarło 53.

W gub. *Mińskiej* od 18 po 25 Października zachorowało 187 — umarło 59.

W *Kownie* epidemija ustała — w powiatach od 24 Października po 1 Listopada zachorowało 518 — umarło 188.

W *Grodnie* od 1 po 8 Listopada zachorowało 6 — umarł 1 — w powiatach zachorowało 665 — umarło 187.

(Z gubernij Witebskiej, Kijowskiej i Wileńskiej nieodebrano wiadomości).

21 Listopada 1848.

KROLESTWO POLSKIE.

Warszawa, 4 Grudnia.

Rada Administracyjna Królestwa Polskiego, zważając że obecnie już ustały powody, dla których zakaz wywozu owsa za granicę, przez Postanowienie z dnia 9 (21) Marca r. b. wydany, a przez następne Postanowienie z dnia 16 (28) Lipca r. b. do dalszego jeszcze czasu utrzymanym został; na przedstawienie Kommissji Rządowej Przychodów i Skarbu, Rada Administracyjna postanowiła: «Od dnia 19 Listopada (1 Grudnia) r. b. przywróconym zostaje wolny wywór owsa z kraju za granicę, za zwykłą opłatą, przez taryffę celną oznaczoną.»

— W mieście Warszawie od 15 (27) Listopada do 19 Listopada (1 Grudnia) nikt nie zachorował na cholerę; z pozostałych zaś chorych wyzdrowiało 2; a w ogóle od czasu okazania się epidemji zachorowało 4,045, wyzdrowiało 2,436, umarło 1,605, pozostaje 4.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

NIEMCY.

PRUSSY. *Berlin, 7 Grudnia.* Wiadomo że Członkowie oppozycyi, lubo się zebrali w Brandebourg w takiej liczbie że Zgromadzenie konstytujące znalazło się w dostatecznym do obradowania składzie, i wezwanie zastępców mogło być uważane za niepotrzebne, wszakże ciż członkowie wstrzymując się od głosowania lub wychodząc w czasie zbierania głosów, nieprzestali paraliżować czynności Rządu i dzieło polecone Zgromadzeniu, mianowicie uchwalenie Konstytucyi, bynajmniej nie postępowało. To nakoniec spowodowało stanowcze rozporządzenia Królewskie:

Monitor urzędowy wczorajszy i dzisiejszy ogłosił następne ważne akta: 1.) Dekret Królewski z dnia 5 b. m. którym Zgromadzenie Konstytujące zostaje rozwiązane. — 2.) Raport Ministrów, gdzie po skreśleniu wszystkich usiłowań Rządu ku powołaniu Zgromadzenia do spełnienia jego missyi, po wystawieniu bezprawnego i fakcyjnego postępowania pewnej części tego Ciała i niepodobieństwa w którém takowe stawi Koronę dokonania dzieła Konstytucyi przez samo Zgromadzenie, Gabinet przekłada Królowi konieczność rozwiązania tego Ciała i ogłoszenia niezwłocznego Konstytucyi. — 3.) Text nowej Konstytucyi nadanej przez Króla i która ma być roztrząśniona przez obie Izby. — 4.) Dekret zwołujący obie Izby do Berlina na 26 przyszłego Lutego i oznajmujący o niezwłoczném ogłoszeniu rozmaitych środków, mających na celu zadośćuczynienie życzeniom narodu i zapewnienie jego pomyślności, środków, które następnie będą przełożone Izbom. Tenże Dekret zapowiada wydanie rozmaitych praw interesu publicznego, które też będą wniesione na Izby. — 5 i 6.) Dwa prawa urządzające tymczasowo wybory do pierwszej Izby, która będzie złożona ze 180 Członków i Drugiej mającej liczyć ich 350.

— P. von Heydt, Prezes Trybunału Handlowego, mianowany został Ministrem Handlu, Przemysłu i Prac publicznych a Podsekretarz Stanu hrabia von Bulow, zarządzającym tymczasowo Wydziałem Spraw Zagranicznych.

AUSTRYA. *Wiedeń, 3 Grudnia.* Na swém czwartém posiedzeniu w Kremsier Sejm miał sobie udzielone akta tyczące się abdykacyi Cesarza Ferdynanda i wstąpienia na tron Cesarza Franciszka-Józefa, oraz Manifest nowego Monarchy i dwa Reskrypta Gabinetowe, z których jednym obecne Ministerstwo utrzymane jest w swych obowiązkach, a drugim baron Culmer mianowany Ministrem bez portfelu.

— Ban Kroacyi Jellaczyc mianowany został kawalerem orderu św. Leopolda 1 klassy.

Ołomuniec, 4 Grudnia. Manifestem wydanym do ludów Monarchii Austryackiej z d. 2 Grudnia, Cesarz Franciszek-Józef oświadcza iż uznaje potrzebę i pożyteczność instytucyj zgodnych z potrzebami epoki i że pójdzie bez wahania się drogą mającą na celu odbudowanie na stałych zasadach Monarchii Austryackiej.

Zasady te są: prawdziwa wolność, doskonała równość praw rozmaitych ludów składających Cesarstwo, równość w obliczu Prawa i co do udziału reprezentantów tych ludów w Prawodawstwie. J. C. Mość dodaje, że postanowiwszy uchować w nietykalności Koronę i Monarchiją, a jakkolwiek podzielając swe prawa z umocowanemi od swych ludów, tuszy za ich spółdziałaniem i pomocą Bożą, że zdoła połączyć w jeden wielki Stan różne kraje i narodowości, z których się Państwo składa.

Przedsięwzięte są środki do stłumienia wojny domowej, która wybuchnęła w jednej części kraju. Dla przywrócenia pokoju N. Pan spolega na spółdziałaniu swych ludów przez pośrednictwo ich reprezentantów. J. C. Mość polega też na dobrym duchu ludności wiejskiej, która w ostatnich czasach przyszła do używania wszystkich praw cywilnych przez wyzwolenie od poddaństwa i pańszczyzny. Cesarz Jmć nie mniejszą pokłada ufność w urzędnikach cywilnych i w walecznej swej armii.

Cesarz oświadcza że pragnie wynagradzać zasługi bez różnicy kast i kończy temi słowy: «Ludy Monarchii! obejmujemy tron przodków Naszych w ważnej epoce. Wielkie są obowiązki, wielka odpowiedzialność, którą Opatrzność na Nas wkłada. Tuszymy że nas Bóg nie opuści.»

Wczoraj zrana Cesarz przyjmował rozmaite deputacye i na ich adressa odpowiadał z godnością i powagą, która najlepsze sprawiła wrażenie.

FRANCYA.

Paryż, 2 Grudnia. Na wczorajszém posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego jenerał Cavaignac odczytał depeszę telegraficzną odebraną w Marsylii od Konsula francuzkiego w Civita Vecchia z dnia 25 Listopada treści następującej: «Papież wyjechał nagle (furtivement) z Rzymu 24 b. m. o godzinie 5 wieczorem — Rzym jest spokojny i obojętny— Parlament uchwalił oświadczenie ufności w nowym Gabinecie — Papież udaje się do Francyi — Statek parowy *Ténare* poszedł dla zabrania go w Gaeta (w Państwie Neapolitańskiem).»

Następnie P. Vivien, Minister Prac Publicznych oznajmił Zgromadzeniu, że Rząd posłał Ministra Wyznań P. Freslon do Marsylii dla uczynienia rozporządzeń ku przyjęciu Ojca świętego, jeżeliby wylądował we Francyi.

Paryż, 3 Grudnia. Wczora, przy otwarciu posiedzenia, Prezes P. Marrast, odczytał list Nuncyusza Apostolskiego z oświadczeniem wdzięczności Zgromadzeniu za uczucia jakich wczora dało dowody we względzie obecnego położenia Papieża. Następnie P. Marrast odczytał swoją odpowiedź Nuncyuszowi, w której zapewnia, że «Rplita, która ma prawo «czynić wybor w tradycyach przeszłości, nie omieszka oto-«czyć Ojca świętego, za jego przybyciem do Francyi, do-«wodami uszanowania winnego Jego wysokiej godności i «te hołdy będą, zapewnia, tak serdeczne i szczere, jak wszy-«stko co jest natchnione przez wiarę i uczucie prawej wol-«ności.»

Przez całe posiedzenie czekano depeszy telegraficznej oznajmującej o wylądowaniu Papieża, ale takowa nie przyszła. Być może, iż Ojciec św. udał się z Gaety w inną stronę, do Neapolu naprzykład. Jakoż wczorajsza depesza nic w tym względzie stanowczego nie donosi; widać z niej tylko że Papież uszedł z Rzymu do Gaety, dokąd udał się statek *Ténare* na jego rozkazy; ale niewiadomo nawet czyli się zabrał na ten statek.

— 29 Listopada Zgromadzenie ukończyło rozbior budżetu Marynarki i przeszło do budżetu Ministerstwa Skarbu.

— Gazety ogłosiły list P. de Lamartine, którym w odpowiedzi na liczne pytania jakiemi jest obarczony we względzie kandydatury do prezydencyi Rplitej, oświadcza, iż przyjmuje głosy, jakieby za nim były dane.

— W tych dniach odbyły się proby gaszenia pożarów za pomocą sposobu P. Gaudin, który używa do tego wody z rozpuszczonym w niej chlorkiem wapnianu (chloruretum Calcii). Proby te powiodły się zupełnie. Wielkie sztuki drzewa, skropione tym rozczynem, przedstawiały szczególny widok natężonego płomienia obok miejsc czarnych, na które ogień bynajmniej nie działał. Minister Marynarki nakazał proby na wielką stopę tego sposobu, który ma być użyty po arsenałach morskich, gdzie są wielkie zapasy drzewa.

ANGLIJA.

Londyn, 2 Grudnia. Gazety Ministeryalne zaprzeczają wiadomości, jakoby Rząd miał niezwłocznie wnieść na Parlament projekt o uposażeniu duchowieństwa Katolickiego. Projekt ten odłożony jest do czasu.

— Gazety angielskie rozmaicie sądzą o posłaniu przez Rząd francuzki wojsk pod rozporządzenie Papieża. *Times* pochwala ten środek, inne zaś dzienniki powstają nań jako na pierwsze zbrojne wdanie się Rplitej Francuzkiej w obce sprawy.

— W przeszłą Środę lord Hardinge, na uczcie danej przez oficerów 50 pułku, oddał im czarę szczerozłotą, ofiarowaną pułkowi od J. K. W. Xięcia Woldemara Pruskiego na pamiątkę świetnych czynów, dokonanych przezeń w ostatniej kampanii indyjskiej, w której, jak wiadomo, Xiążę brał udział.

— Umarł sławny lekarz doktor Chambers.

— W ostatnich dniach w Londynie nikt z cholery nie umarł.

WŁOCHY.

RZYM. Piszą z Rzymu do gazety Marsylskiej: «Kiedy Papież poznał całe niebezpieczeństwo stanu rzeczy, napisał do wszystkich Xiążąt Rzymskich wzywając ich do pałacu. Nie tylko żaden się nie stawił, ale zapewniają że kilku z nich widziano w buntowniczej zgrai, a Xięcia Borghese, pomagającego ciągnąć działa przed Kwirynał.

«Rodzina, której Papieże dali przytułek w jej nieszczęściu, którą osypali łaskami, godnościami, tytułami xiążęcemi, rodzina Bonaparte, ukazała się w pierwszych szykach napastniczego motłochu. Xiążę Canino, inaczej Musignano, syn Lucyana, przywodził bandzie około 200 ludzi, ze strzelbą na plecach, z pałaszem w ręku. Jego syn również się popisywał. Był to xiążę Canino, który pierwszy odrzucił słowa Ojca świętego przyniesione przez deputowanego Galetti, on też pierwszy wykrzyknął «*Niech żyje Rzeczpospo-*

lita!» On to posłał część swojej bandy żeby przyprowadziła przed pałac Papiezki całą zbuntowaną tłuszczę.

«30,000 ludu, gwardyi narodowej, armii, przyszło oblegać Kwirynał, z za węgłów zgraja ta strzelała nie śmiejąc pokazać się przed żadną bramą, gdzie mogli być Szwajcary, a tych było tylko 100, i ta garstka wytrzymała napad przez ośm godzin. Ten szczegół może dać miarę podłości spiskowych w tym fatalnym dniu 16 Listopada. O ileż klęsk dzień ten zgotował stolicy świata Chrześciańskiego.»

— W innym liście piszą: «Syn P. Rossi, na trupie ojca przysiągł odnieść pomstę nad jego mordercą i poświęcić całe swe życie na jego odszukanie. Xiężna de Rignano ostrzegała listem P. Rossi iżby nie szedł dnia tego do Izby Deputowanych. Nieboszczyk nie usłuchał tej przestrogi. List xiężnej znaleziono przy nim. Mowią że to morderstwo jest skutkiem spisku, do którego należało 15 młodych ludzi z najznakomitszyah rodzin Rzymskich.»

NAJPOŹNIEJSZE WIADOMOSCI.

PRAGA, *3 Grudnia*. NN. Cesarz Ferdynand i Cesarzowa przybyli tu wczora wieczorem i wysiedli w Hradszynie.

RZYM, *26 Listopada*. Izby ogłosiły się za będące w Radzie nieustającej. — Klub Ludu złożył swą władzę w ręce Rządu Tymczasowego. — Lud zagniewany na posła francuzkiego P. d'Harcourt, za to że ułatwił ucieczkę Papieża, strzela do hotelu poselstwa Francuzkiego.

PARYŻ, *4 Grudnia*. Dziś jeszcze na posiedzeniu Zgromadzenia Narodowego Rząd nic nie oznajmił o miejscu gdzie się Papież znajduje. Gazeta Marsylska *Nouvelliste* donosi, że Ojciec święty wylądował w Malcie, pod banderą angielską. Takąż wiadomość odebrał przez gońca umyślnego baron Rothschild. Papież miał oświadczyć iż nie może udać się do Francyi, która lada dzień może obrać za Głowę Rządu jednego z rodziny Bonaparte, podczas kiedy inni członkowie tejże rodziny zmusili go do opuszczenia Rzymu.

— Podług listów z Rzymu trzej tylko kardynałowie tam pozostali po wydaleniu się Papieża; inni zmuszeni byli ratować się ucieczką. Posłowie Mocarstw Zagranicznych też wyjechali z Rzymu. Poseł Francuzki towarzyszy Papieżowi; Hiszpański czeka na okręt swojej marynarki dla odpłynienia z najbliższego portu.

— Hrabina Rossi przybyła do Marsylii, dokąd też przyjechali niektórzy urzędnicy Dworu Papiezkiego. W tej chwili zapewniają w Marsylii że Biskup odebrał depeszę donoszącą, że Ojciec święty udał się do Malty.

(Journ. de S. P. Psz. Poln. R. I.)

DONIESIENIE LITERACKIE.

OPISANIE
PODRÓŻY I POŻYCIA
W OŚMIOLETNIM POBYCIE
NA WSCHODZIE
w trzech tomach in 8vo
PRZEZ
J. PIETRASZEWSKIEGO WARMIJCZYKA,
Dr. filoz. i profess. języków żyjących wschodnich przy Uniwersytecie Berlińskim.

«Jest to opisanie topograficzne, etnograficzne, estetyczne i statystyczne Państwa tureckiego, wraz z jego rządem i bezrządem miast, wiosek i wysp w których żyją Turcy, Araby, Druzy, Syryanie, Grecy Raja i franki lewantyni zwyczajem dawnym, trybem wschodnim, muzułmańskim, i przy dziwnym obejściu i sposobie myślenia, działań i pożycia, — a czego rzadko dostrzeże i osądzi najmożniejszy podróżny w szybkim przebiegu swoim, zwłaszcza bez znajomości krajowego języka i jego dyalektów.

Czyste wyrażenia nazwisk miast, wiosek, urzędników, sług i dróg tureckich, wykrzywiane dotąd w Europie przez najpierwszych pisarzów i lubowników Wschodu, czego nawet i uczony LAMARTINE uniknąć nie potrafił, znajdą się tu poprawnie wskazne ku pożytkowi nowym ochotnikom podróży po Wschodzie, boć i to rzecz równie ważna i pożyteczna.

Przedpłata wynosi trzydzieści i sześć złotych polskich włącznie z kosztami przesyłki. — Po ukończeniu druku cena xięgarska znacznie podwyszoną będzie.»

OD WYDAWCY.

TYGODNIK będzie wychodził i w roku przyszłym 1849 w dotychczasowym układzie i cenie. Życzący prenumerować rocznie lub pół-rocznie, proszeni są o wczesne zgłoszenie się.

W razie doświadczonej zwłoki lub zawodu w odbieraniu numerów, — które Redakcya wydaje z największą dokładnością w dni oznaczone, — PP. Prenumeratorowie raczą zgłaszać się wprost do Wydawcy.

Позволяется печатать. 2 Декабря 1848 года. *Цензоръ И. Срезневскій.*

W DRUKARNI WOJENNEJ.